

Beste raadsleden, college, luisteraars thuis en aanwezigen van de pers,

Voor GroenLinks begon het bestuderen van de kadernota en de notitie menukaarten met de conclusie dat we in 2026, na het zogenaamde 'ravijnjaar', afstevenen op een tekort van €1.350.000,- in 2028. Wat GroenLinks betreft had het bespreken van de kadernota moeten gaan over hoe het college denkt dit resterende gat op te vangen. Echter, met de komst van de meicirculaire krijgen we ineens structureel fors meer middelen vanuit het rijk. Zouden ze in Den Haag de GroenLinks motie 'Als we verder de trap af moeten, komen we onder water' uit 2019 gezien hebben? Hoe dan ook, GroenLinks is blij dat de Rijksoverheid kiest voor structurele middelen voor gemeenten en minder incidenteel geld. Onze opgaven zijn namelijk niet incidenteel, maar hebben een structureel karakter. Hierbij is een lange adem nodig, die langer duurt dan een raadsperiode. Onderwerpen als klimaatadaptatie, de energietransitie en de investeringsprogramma's voor het weg categoriseringsplan en het integraal huisvestingsplan scholen vragen van ons als raad continuïteit en standvastigheid. We trekken met elkaar geen sprint, maar lopen een marathon.

Met de meicirculaire is het verwachte tekort, rekening houdend met de voorstellen van het college met betrekking tot de OZB en extra opbrengsten door het invoeren van betaald parkeren en het kostendekkend maken van leges, in 2028 teruggebracht tot €35.000. Een tekort waarvan je kunt denken dat we dat tegen die tijd makkelijk weg kunnen poetsen. In de commissie werd dit nieuws haast met een juichstemming ontvangen en de verhoging van de OZB zou dan wel alvast van tafel kunnen. Ware het niet dat we ook gebruik maken van een reserve structureel dekkingsmiddel. Dankzij deze nieuwe maatregel kunnen gemeenten vanaf 2024 reserves en overschotten inzetten voor het dekken van structurele lasten. Kan dit zomaar? Nee, zo staat in de toelichting van de VNG het volgende:

Inzet algemene reserve ter overbrugging naar een sluitende begroting

Indien zich in de komende periode een situatie van resterende meerjarige tekorten zal (blijven) voordoen, dan kan dat resulteren in de noodzakelijke inzet van de algemene reserve om binnen de termijn van de meerjarenraming via ombuigingen toe te groeien naar een sluitend perspectief. Een dergelijke inzet van de algemene reserve om naar een sluitende begroting toe te groeien is in overeenstemming met het huidige GTK/toezichtbeleid, maar is alleen een reële mogelijkheid voor gemeenten die over voldoende algemene reserve beschikken. De snelheid waarmee de ombuigingen gepaard zullen moeten gaan hangt mede af van de beschikbaarheid/omvang van het eigen vermogen, aldus de VNG.

GroenLinks vindt het aanbieden van een sluitende meerjarenraming net als de VNG een voorwaarde om deze bijzondere reserve in te zetten. Onze vraag aan het college is of wij een sluitende meerjarenraming tegemoet kunnen zien voor de jaren tot en met 2028?

Voor deze algemene beschouwingen wil GroenLinks graag een aantal onderwerpen uitlichten die wat ons betreft om aanhoudende aandacht vragen van de raad en van het college.

Kies voor de fiets

Ten eerste is dat de fietsveiligheid in Heemstede. In het tweejaarlijks onderzoek van de Fietsersbond zijn we in Nederland gedaald van plek 32 naar plek 152. Waar andere gemeenten de fietsveiligheid verbeteren, gaan wij in score achteruit. Natuurlijk zijn er goede intenties in Heemstede, zoals de regionale afspraken over het aanleggen van doorfietsroutes in samenhang met het WCP via de Cesar Francklaan, Johan Wagenaarlaan en Zandvoortselaan. Dit is goed, maar bij een doorfietsroute hoort ook een fijnmaziger netwerk van fietsroutes die in verbinding staan met deze doorfietsroutes. Juist hierin hebben het college en de raad naar onze zin steken laten vallen. Zo was het tunneltje bij Leyduin een uitgelezen kans om met de fiets de binnenduinrand te omsluiten. Een verbinding met het geliefde Natura 2000-gebied, dat het wonen in Heemstede zo gewild maakt. Ondanks dat ProRail en de regio klaarstonden om hier financieel fors aan bij te dragen, is op basis van financiële korte termijn argumenten besloten om dit tunneltje dat we tientallen jaren hadden kunnen gebruiken te schrappen. Voor GroenLinks is dat nog steeds een ongelofelijk jammer.

Vervolgens hebben we de plannen gezien voor de herinrichting van de Van Merlelaan en de Valkenburglaan. Beide zijn geen onderdeel van het WCP of regionale doorfietsroute, maar wel belangrijke fietsverbindingen die het regionale netwerk versterken. Ook hier zagen we voorstellen waarbij de fietsveiligheid achteruitging. Zo wordt in de voorstellen die we tot nu toe hebben gezien op de Valkenburgerlaan een fietsstrook gecombineerd met schuin inparkeren. Op de Van Merlelaan komt een vrij liggend fietspad te vervallen. Daarnaast wordt er op de Cesar Francklaan niet gekozen voor een rotonde, maar voor stoplichten. Zuiver op financiële argumenten. Dit terwijl een kenmerk van doorfietsroutes is dat je zonder obstakels zoveel mogelijk door kunt fietsen. Kortom, als raad en college hebben we de fiets niet goed in het vizier bij herinrichtingsplannen. Een kans om fietsveiligheid te verbeteren is om dit onderwerp te betrekken bij het opstellen van de mobiliteitsvisie. Hiervoor dient GroenLinks een motie in.

Afval

Het eerste burgerberaad in Heemstede heeft haar advies gegeven over op welke manier de gemeente het beste afval kan gaan inzamelen. Complimenten en hartelijk dank aan alle inwoners die meegewerkt hebben aan dit advies. Het is duidelijk dat omgekeerd inzamelen geadviseerd wordt als beste methode om de VANG (van afval naar grondstof) doelstellingen te halen om in 2050 volledig circulaire afvalstromen te realiseren. De doelstelling van 2020 hebben we duidelijk niet gehaald. GroenLinks verwacht van het college maximale inzet om de doelstelling van 2030 te halen (minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recycelen).

Manpad

Traditiegetrouw sluit GroenLinks af met de ontwikkelingen van het Manpadterrein. In de kadernota worden onder de neutrale term 'Gebied Manpad' een paar regels gewijd aan dit stuk grond. Op 25 april 2024 is het Woonprogramma Manpad (aantal (149) en soort woningen) vastgesteld. Dat GroenLinks het betreurt dat er nu waarschijnlijk een woonwijk met wat groen ontwikkeld gaat worden en geen natuurpark met een beperkt aantal woningen, zal niet verbazen. GroenLinks had een schappelijk voorstel gedaan om uit te gaan van de bouw van 30 woningen in het sociale segment, 20 in het middensegment en 10 wat duurdere woningen. Daar bleek bij de andere partijen in de raad weinig belangstelling voor te bestaan. GroenLinks is in ieder geval wel tevreden met het aannemen van een motie waarin wij verzoeken om bij nadere uitwerking als een van de overwegingen te kiezen voor een aaneengesloten stuk volwaardige natuur van minimaal 5,5 hectare. Dat is toch wel het minste dat verlangd mag worden van dit 'Woonprogramma'. Ook al moeten we nog maar zien of hoogmoed niet voor de val komt. Want met het aannemen van de

natuurherstelwet in de EU boven op de huidige stikstofregels is het nog maar de vraag of de woonwijk die gepland is door de juridische toets komt. Met de natuurherstelwet zou het goed kunnen dat de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden rond het Manpad eerst teruggebracht moet worden voor er nieuwe activiteiten ontplooid kunnen worden. De vraag aan het college is of het huidige woningaantal uit het woonprogramma nog realistisch is nu de natuurherstelwet is aangenomen?

Rest GroenLinks nog om dit betoog af te sluiten met complimenten aan de ambtenaren van de gemeente. Het is altijd een hele klus om de boekwerken die horen bij deze vergadering op te stellen. Het is weer gelukt. Dank daarvoor.